

Tranen in de ogen

‘U heeft vast gemerkt dat juf de afgelopen paar weken niet op school was. Juf is twee weken geleden ziek naar huis gegaan, want ze voelde zich al een tijdje niet helemaal fit. In de afgelopen week/dagen zijn er verschillende onderzoeken geweest. Uit de onderzoeken is gebleken dat juf alvleesklierkanker heeft. Dat nieuws heeft natuurlijk impact gehad op ons hele team, dat is iets waar we met elkaar momenteel veel aandacht voor hebben.’

Dit bericht ontvangen wij als ouders enkele weken voor het einde van het schooljaar. Een heftig bericht uiteraard, allereerst voor de juf en haar familie, maar ook voor haar collega's en de kinderen op school. Juf was altijd op het schoolplein voordat de school begon voor een vrolijk 'goedemorgen', ze kende ook veel kinderen bij naam. Juf heeft er ook voor gezorgd dat onze oudste levelwerk kreeg en goed in de gaten werd gehouden vanwege haar hoogbegaafdheid. Na het bericht van school spreken wij er thuis niet over, aangezien school ook zelf een weg wil vinden om het met de kinderen te delen. Echter, al snel komt onze oudste thuis: of wij al wisten wat er met juf aan de hand was? Dit had ze gehoord van een klasgenootje. We spreken er samen over en als ouders moedigen we aan dat zij iets mag

Als ouders moedigen we onze dochter aan dat zij iets mag maken als steun voor de juf

maken als steun voor de juf. Haar hoofd blijkt echter vol met vragen te zitten, vooral medische ('Kun je dit overleven?', 'Hoe krijg je dit?' en 'Wat voor behandeling zal ze krijgen?'). Dus in plaats van de knutselspullen wordt de laptop gepakt en van alles opgezocht. En dan moet je bedenken dat alvleesklierkanker een heel slechte prognose heeft, en zij dit allemaal nu allemaal weet. We bekijken samen de informatie maar spreken ook af dat ze vragen aan ons stelt en hierover niet veel deelt op school. Gelukkig is bij een negenjarige al snel het spelen weer aan de orde van de dag en verdwijnt al deze informatie naar de achtergrond.

Tot twee weken terug. Als ouders waren we door de directie al geïnformeerd dat juf niet beter wordt en uitbehandeld is. 'Als school gaan we nadenken over passende activiteiten en informatie aan de kinderen.' Ze hebben hiervoor een rouwspecialist in de arm genomen. Ik vind dit wel heel mooi, want het is een ingewikkeld, beladen thema, waarbij het heel helpend kan zijn als het goed wordt verteld en er het gesprek over wordt gevoerd. Een week later krijgen we als ouder informatie via school over rouw bij kinderen per leeftijdsfase. Wederom heel mooi en goed hoe dit gedeeld wordt! Het roept bij mij ook veel respect op voor de zorgvuldigheid. Als psycholoog kan ik alleen maar blij zijn met hoe hier zorg en context, in dit geval onderwijs, samenkomen. Na de tips volgt twee dagen later het bericht dat ze die dag met alle kinderen in de klas erover gaan praten. Ik ben benieuwd hoe het gesprek na school bij ons zal gaan!

In zicht

Na school stuiteren twee blijde meisjes op het schoolplein op mij af en willen ze spelen. Allebei bij ons. Dit is prima. Er wordt de hele middag druk gespeeld, geknutseld en gegamed. Vlak voor het avondeten wordt ineens onze jongste stiller en heeft ze wat waterige oogjes. Ze voelt zich verdrietig maar weet niet zo goed waarom. Ze heeft even geen zin in mentaliserende vragen van mijn kant dus we laten het even bij een fijne knuffel. Tijdens het eten barst de oudste los: 'Wisten jullie al dat juf niet beter wordt? Zelig hè? Haar dochter zou gaan trouwen en mijn juf is dus heel verdrietig omdat ze ook vriendinnen zijn.' Ze is een soort waternival van woorden en probeert ons in tien minuten alle details te vertellen van het gesprek in de klas, dat ruim een uur duurde. Elke poging om even in te checken bij de jongste wordt gekaapt. Onze jongste eet in stilte, met tranen in haar ogen. Wanneer de oudste alles eruit gegooit heeft, komt er ruimte voor de jongste. Zij kende de juf niet, eigenlijk niemand uit haar klas. Wel moest zij aan haar grootoma denken die vier jaar terug overleden is. Tranen rollen over haar wangen als ze het vertelt. Ze heeft helemaal geen herinnering aan haar grootoma, want ze was pas drie jaar oud toen haar grootoma overleed. En was grootoma wel ooit op haar verjaardag geweest? Had ze van grootoma cadeautjes gekregen? Allemaal vragen die zo in haar hoofd zaten. En, zo bleek, ongeveer de hele klas had wel een (groot)oma of (groot)opa die al overleden was. Bij haar in de klas ging het gesprek veel meer over verlies in brede zin. Om haar vragen over haar grootoma, mijn oma, zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden, ploffen we samen op de bank met de foto's van vroeger. Vol

verwondering en aandacht kijkt ze naar zichzelf als kleine baby bij haar grootoma op schoot. Ook de bijzondere coronaverjaardag toen ze twee jaar oud was en net iedereen in lockdown ging, bekijken we. Haar verdriet wordt wat minder en er worden herinneringen opgehaald. Zo zijn beide meiden weer gereguleerd en ben ik eigenlijk heel trots dat we zo'n lastig onderwerp gewoon met elkaar bespreekbaar kunnen maken. De zorgvuldigheid van school heeft hier zeker aan bijgedragen! Die avond ben ik op bezoek bij mijn eigen ouders en vertel ik vooral hoe de jongste hierop reageerde. Mijn ouders moeten vertederd lachen en samen halen we ook nog wat mooie herinneringen aan oma op.

Binnenkort loopt de school voor juf ook nog een sponsorloop voor het goede doel. De meiden zijn van plan heel veel rondjes te gaan lopen en veel geld in te zamelen voor het goede doel en voor de juf. Hoewel de aanleiding verdrietig is, ben ik trots op mijn meiden: hoe ze met dit thema omgaan en weten dat ze altijd met ons over moeilijke zaken kunnen praten. Dat doen ze beiden op hun eigen manier: de een praat veel en de ander voelt eerst en heeft pas later er de woorden voor. En tegelijkertijd besef ik heel goed dat wij als gezin het belangrijk vinden om hier tijd en ruimte voor te maken.

Moniek Coorn

is als klinisch psycholoog werkzaam bij Jeugd GGz, onderdeel van de Dimence groep.